

som virkelig har stor Interesse. Selv om Projektet i sin nuværende Skikkelse ikke er godt overvejet og maaske endog kan kaldes umodent, har den Tanke, som ligger til Grund derfor, dog stor Betydning. Jeg tror vel, at der for Tiden ikke vil komme Noget ud deraf, da vi ikke ere saaledes situerede, at vi kunne indlade os derpaa; men der kan komme den Tid, da man kommer til en anden Erkjendelse i saa Henseende. Det maa jo erkjendes, at der paa den jydsk Vestkyst ikke er en eneste ordentlig Havn, der kan siges at tjene den større Skibsfart. Vi have vel en Havn ved Esbjerg, som er Udsørfelshavn for vore Landbrugsprodukter, og som i denne Henseende har stiftet stor Nytte og kan siges fuldt ud at have løst sin Opgave og at have svaret paa de til Forventninger, der bleve stillede til den, og til de Summer, der ere anvendte paa dens Anlæg; men en virkelig Havn for Skibsfarten kan den ikke siges at være, og vil den aldrig blive, fordi den ligger bag Jansø, fordi Seiladsen dertil er vanskeligt, og fordi Havnen sig selv er vanskeligt at beseile, saaledes som den er anlagt. Den kan ikke beseiles af Seilskibe og vanskeligt nok af Dampskibe; det er ikke sjældent, at de tørne mod det Ene og det Andet, og man er nødt til at forlade Dokhavnen og at holde sig i Forhavnen, fordi det næsten er umuligt at gaa ind i selve Dokhavnen. Altsaa for den almindelige Seilads har Esbjerg Havn ikke haft megen Betydning, ogsaa fordi den ligger saa nær ved Sydgrændsen. Det var dog ikke for meget, om vi paa den lange jydsk Kyst paa en Strækning af omtrent 50 Mile havde en eneste ordentlig Havn; men for at en Havn der skulde have tilstrækkelig Betydning, maatte den have en mere central Beliggenhed end enten Esbjerg eller Sammerbugten, og i alt Fald vil det være en væsentlig Betingelse for dens Betydning, at den kan komme i seilbar Forbindelse med Limfjorden. Det vil jo være bekendt for ærede Medlemmer, at naaget vi skulle henregnes til de søfarende Nationer, staar vor Skibsfart paa ingen Maade i Forhold til vor Stilling i saa Henseende. Vi have ikke nogen Skibsfart, der kan sammenlignes med andre skibsfarende Nationers. Norge f. Ex., hvis Indbyggerantal omtrent er lig vort, har en 4—5 Gange større Skibsfart, og en af Hovedårsagerne maa jo for Norge være den, at det paa sin Vestkyst har gode naturlige Havne, der vende mod den aabne Kyst og have let Forbindelse med det store Hav udenfor og dermed ogsaa med de Lande, der ligge omkring dette. Vi besørge jo ikke Transporten af mere end omtrent Halvdelen

af de Varer, vi ind- og udføre her, saa at det kan ikke siges at være en Skibsfart, der har den rette Betydning eller paa nogen Maade staar i Forhold til den Beliggenhed, vi have, og til hvad vi burde være: en virkelig søfarende Nation. Derfor forekommer det mig, at der kan være af Anledning til at tage under Overveielse, hvad der i den Henseende kan og bør gøres, og om det ikke er muligt at reducere Udgifterne ved Anlægget saaledes, at de ogsaa kunne komme til at staa i et gunstigere Forhold til Udbyttet og Betydningen. Jeg skal endnu tillade mig at fremkomme med et Par mere almindelige Bemærkninger ved denne Sag. Det er jo bekendt, at der her i Landet i de sidste 25—26 Aar er anvendt meget store Summer til Anlæg af Jernbaner (Berg- Fæstninger). Nei, jeg taler om Jernbaner, og det vil det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds ogsaa vide, at vi have anvendt mange Gange mere til Jernbaner end til Fæstninger; der er endnu ikke blevet anvendt saa store Summer til Fæstningsanlæg, men Staten og ogsaa Private have anvendt meget betydelige Summer til Jernbaner, og det kan ikke nægtes, at Jernbaneanettet her i Landet er ret godt udviklet; som det er nu, og at vi i den Henseende vistnok kunne stille os ved Siden af de andre Kulturlande, som ere godt fremskredne med Hensyn til Jernbaneanlæg. Derimod ere vi langt tilbage med Hensyn til Havneanlæg og den Slags Anlæg. Dersom vi nu vendte Forholdet om og anvendte den største Del af, hvad vi kunne afse, til Havneanlæg og derimod en forholdsvis mindre Del til Jernbaner, vilde jeg anse det i det Hele for at være heldigt. Jeg kan ikke frigjøre mig for den Tanke, at hvis det kunde lykkes at gøre Limfjorden seilbar og sætte den i seilbar Forbindelse med Vesterhavet, vilde det, foruden den Betydning, Limfjorden kan have for den almindelig Skibsfart, være en hypperlig Vandvei gennem den Del af Landet, og den vil derfor ogsaa faae en meget stor Betydning for det nordlige og mellemste Sjælland, og jeg tror, at det vilde komme til at stifte langt større Nytte for de Egne, der ligge der omkring, end de meget betydelige Jernbaneanlæg, som have været projekterede der i de senere Aar. Derved vilde jo alle disse Egne komme i en let og livlig Forbindelse med de Lande, der ligge omkring Nordboen, disse rige Kulturstater, med hvilke vi jo allerede have nogen Forbindelse, ja slet ikke saa lille en Handelsforbindelse. Vi ville udvide vor Skibsfart og ogsaa i meget væsentlig Grad bidrage til at fremme vort Fiskeri. Det er to naturlige